



k.b.s. De Albatros  
Kievitstraat 63, 7471 EL  
Goor

# Protocol Medicijngebruik Wet BIG

# Inhoudsopgave

1. Doel .....	3
2. Toelichting .....	3
3. Uitgangspunten .....	3
3.1. Toedienen geneesmiddelen .....	3
3.2. Soorten geneesmiddelen.....	3
3.3. Wet BIG.....	3
4. Afspraken met betrekking tot het toedienen van geneesmiddelen .....	4
4.1. Voorschriften .....	4
5. Medische handelingen.....	5
5.1. Categorie 1: Voorbehouden handelingen .....	6
5.2. Categorie 2: Afgeleide medische handelingen .....	6
5.3. Categorie 3: Eenvoudige handelingen.....	7

## 1. Doel

Het vastleggen van afspraken op het gebied van de geneesmiddelenverstrekking en het verrichten van medische handelingen op basisschool de Albatros.

## 2. Toelichting

Op basisschool de Albatros worden leerkrachten af en toe geconfronteerd met de vraag van ouders/verzorgers, of zij geneesmiddelen willen toedienen aan hun kind. Sinds de invoering van de wet BIG (de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) kunnen leerkrachten, die medicijnen toedienen aan kinderen zonder schriftelijke toestemming van de ouders/verzorgers, persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor de eventuele gevolgen. Daarom is het van belang om bij het toedienen van medicijnen altijd volgens onderstaande richtlijnen te werk te gaan.

## 3. Uitgangspunten

### 3.1. Toedienen geneesmiddelen

Wij streven ernaar om op onze school geen geneesmiddelen toe te dienen aan de kinderen. Daar waar mogelijk wordt een geneesmiddel door ouders/verzorgers zelf toegediend. Bij medicijnen, die bijv. 2x per dag en niet tijdsgebonden gegeven moeten worden, is dit heel goed mogelijk.

Wanneer blijkt dat een kind het medicijn ook nodig heeft gedurende zijn verblijf op school, zal er altijd een "Overeenkomst gebruik geneesmiddelen" (zie bijlage 1) opgesteld moeten worden. Dit is een schriftelijke overeenkomst, waarin ouders/verzorgers hun toestemming geven om het medicijn toe te dienen aan hun kind.

### 3.2. Soorten geneesmiddelen

Kinderen kunnen geneesmiddelen voorgeschreven krijgen door een huisarts of specialist. Het betreft middelen, die **op recept voorgeschreven** worden. Daarnaast kunnen ouders/verzorgers vragen om geneesmiddelen toe te dienen, die niet op recept verkregen zijn, maar die zij zelf bij de apotheek of drogist gekocht hebben. Deze **zelfzorgmiddelen** kunnen echter minder onschuldig zijn, dan men vaak denkt. Daarom is het raadzaam om ook voor deze middelen een "Overeenkomst gebruik geneesmiddelen" (zie bijlage 1) te laten invullen. Geneesmiddelen die in Nederland toegelaten zijn, zijn herkenbaar aan de vermelding RVG + een volgnummer op de verpakking. Homeopathische middelen zijn voorzien van de vermelding RHV + volgnummer.

### 3.3. Wet BIG

Om te kunnen beslissen of een medicijn toegediend kan worden, is het van belang te weten hoe het medicijn toegediend moet worden. Niet alle medicijnen kunnen worden toegediend door leerkrachten van onze school.

Bepaalde medische handelingen, zoals bijvoorbeeld het geven van injecties, mogen alleen door gekwalificeerde, bevoegde beroepsbeoefenaars (artsen, verpleegkundigen, e.d.) worden uitgevoerd. Dit is geregeld in de Wet BIG.

Medicijnen, die ouders/verzorgers thuis zelf aan hun kind toedienen (zowel oraal, rectaal of als zalf op de huid), kunnen leerkrachten doorgaans ook toedienen. Voorwaarde is wel, dat zij door ouders/verzorgers goed geïnstrueerd worden en zichzelf bekwaam genoeg achten om het medicijn toe te dienen.

Geneesmiddelen op recept, voorgeschreven door een arts. Hieronder vallen in elk geval:

- Medicijnen bij astmatische aandoeningen
- Medicijnen bij epileptische aandoeningen
- Medicijnen bij diabetes (uitgezonderd injecties!)
- Antiallergeen medicijnen
- Antibiotica kuren
- Neus-, oor- en oogdruppels
- Hoestdrank
- Medicijnen voor overactieve kinderen
- Homeopathische medicijnen

Zelfzorgmiddelen, hieronder vallen in elk geval:

- Neus-, oor- en oogdruppels
- Pilletjes tegen tandpijn
- Zalf tegen jeuk of schrale huid
- Hoestdrank
- Homeopathische middelen
- Paracetamol

Wanneer ouders/verzorgers vragen een medicijn toe te dienen, dat niet voorkomt in bovengenoemde lijst, vindt altijd eerst overleg plaats met de vestigingsmanager en eventueel de regionale GGD.

## 4. Afspraken met betrekking tot het toedienen van geneesmiddelen

### 4.1. Voorschriften

- Een geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt alleen toegediend op specifiek verzoek van ouders/verzorgers.
- Ouders/verzorgers vullen het formulier "Overeenkomst gebruik geneesmiddelen" volledig in en ondertekenen dit. Deze formulieren worden zorgvuldig bewaard in het leerlingdossier.
- Het geneesmiddel moet in de originele verpakking zitten en de originele bijsluiter moet worden bijgesloten. **Is dit noodzakelijk en uitvoerbaar voor ouders, of is eenmalig inzien (en evt. kopiëren) van de bijsluiter ook voldoende?**
  - Medicatie op doktersvoorschrift  
Indien er verschil is tussen het doktersvoorschrift en de bijsluiter, overleg dan eerst met de arts over de gewenste toediening of vraag de ouders/verzorgers om een schriftelijke verklaring van de arts over de gewenste toediening. **Bij twijfel het medicijn nooit toedienen.** Indien een medicijn niet toegediend wordt, dient dit meteen gemeld te worden aan de ouders/verzorgers.
  - Zelfzorgmedicatie

Indien er sprake is van een verschil tussen bijsluiter en de wijze van toediening, die door de ouders/verzorgers wordt gevraagd, dient het zelfzorgmiddel niet toegediend te worden. In geval van zelfzorgmedicatie dient de door ouders/verzorgers verzochte wijze van toediening altijd overeen te komen met de tekst van de bijsluiter. Indien een medicijn niet toegediend wordt, dient dit meteen gemeld te worden aan de ouders/verzorgers.

- Instructie m.b.t. toediening van de medicijnen wordt door de ouder/verzorger aan alle groepsleerkrachten van de betreffende groep en de directie gegeven.
- Een geneesmiddel wordt alleen toegediend door de vaste leerkrachten (dus niet door invalkrachten of stagiaires). Indien dit niet mogelijk is, wordt overlegd met de directie. Deze bepaalt in dat geval, wie het medicijn mag toedienen.
- Alle geneesmiddelen, die binnen één maand gegeven worden op school, worden genoteerd op een overzichtslijst. Achter elk geneesmiddel staat de naam van het kind dat het toegediend moet krijgen + de dosis. (hoeveel + wanneer) Deze overzichtslijst is tevens een aftekenlijst. De leerkracht, die het geneesmiddel heeft toegediend, zet een paraaf, evenals de ouder, die het kind ophaalt. (Zie bijlage 2, Overzichtslijst) **is dit haalbaar en noodzakelijk?** Deze lijsten worden zorgvuldig bewaard in de groepsmap.
- Bij calamiteiten met een geneesmiddel/zelfzorgmiddel (bijvoorbeeld toediening mislukt of gaat verkeerd) worden ouders/verzorgers hiervan z.s.m. op de hoogte gebracht. Indien nodig wordt ook contact opgenomen met de behandelend arts en/of de apotheek. (In de "Overeenkomst gebruik geneesmiddelen" staan telefoonnummers van beiden.)
- Geneesmiddelen worden bewaard in een koelkast of afgesloten kast, buiten het bereik van kinderen. Geneesmiddelen waar niet op staat, dat ze in de koelkast moeten worden bewaard, mogen daar ook niet worden opgeslagen.
- Controleer altijd de uiterste gebruiksdatum en retourneer verlopen of overtollige medicijnen aan de ouders/verzorgers.
- Laat ouders/verzorgers een nieuw geneesmiddel/zelfzorgmiddel altijd eerst thuis gebruiken. Vraag hen voor te doen, hoe het geneesmiddel het beste gegeven kan worden, of pleeg overleg hierover.
- Een geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt alleen toegediend, als het dagelijkse ritme van de groep en een goede zorg voor de overige kinderen niet wordt belemmerd.

Het op eigen initiatief toedienen van een geneesmiddel/zelfzorgmiddel is niet toegestaan. Het stellen van diagnoses is altijd voorbehouden aan een arts. Bovendien ben je niet op de hoogte van eventuele bijwerkingen. Het geven van bijvoorbeeld paracetamol wordt daarom verboden. **Wat willen wij hiermee?** Voor het geven van paracetamol en andere incidentele toedieningen kan een "zo nodig, maximaal, per ..." afspraak gemaakt worden met ouders/verzorgers. Deze afspraak moet ook schriftelijke vastgelegd worden.

Voor EHBO verwijzen wij naar de instructies die de BHV-ers hierover gehad hebben.

## 5. Medische handelingen

In de Wet BIG (de Wet op de Beroepen in de Individuele gezondheidszorg) is vastgesteld, welke handelingen door wie mogen worden uitgevoerd. Daarin is ook vastgelegd, dat de verantwoordelijkheid in principe gelegd wordt bij de persoon, die

de handelingen verricht. De medische handelingen worden ingedeeld in drie categorieën.

### **5.1. Categorie 1: Voorbehouden handelingen**

Deze zogenoemde ‘voorbehouden handelingen’ zijn handelingen, die bij ondeskundige uitvoering, (ernstige) risico’s met zich meebrengen. Deze handelingen mogen alleen door medisch bevoegd medewerkers verricht worden. Voor het basisonderwijs zijn met name de volgende voorbehouden handelingen relevant:

- Injecties
- Heelkundige handelingen verpleegkundigen
- Catheterisaties
- Het gebruik van radioactieve stoffen.

Indien zich onder de medewerkers een verpleegkundige bevindt, zou deze medewerker de handelingen, die hierboven worden genoemd, kunnen uitvoeren. Voorwaarde is wel, dat zij bevoegd is (geregistreerd in het BI register) en dat zij bekwaam is om de gewenste voorbehouden handeling te verrichten. Bovendien moet er een schriftelijke opdracht van een arts zijn (die altijd telefonisch bereikbaar moet zijn in geval zich een calamiteit zou voordoen).

In uiterste noodgevallen wordt een ieder geacht naar beste vermogen te handelen. Een wetsovertreding uit ‘overmacht’ is niet strafbaar. Het gaat dan om situaties die niet zijn voorzien.

### **5.2. Categorie 2: Afgeleide medische handelingen**

Handelingen, die niet voorbehouden zijn, maar waarvan de uitvoering met de nodige zorgvuldigheid omkleed moet zijn.

Deze zogenoemde ‘afgeleide medische handelingen’(zoals bijvoorbeeld het uittrekken van een sonde en toedienen van een klysma) zijn handelingen, die leerkrachten in principe wel zou kunnen verrichten, mits er goede instructie is. Leerkrachten beschikken echter formeel gezien niet over deskundigheid voor deze afgeleide medische handelingen. Alleen als de arts van het kind bereid is de leerkrachten te (laten) instrueren, kan men alsnog als deskundig worden beschouwd. De directie is primair verantwoordelijk voor het op deskundige wijze uitvoeren van deze handelingen. Belangrijk hierbij is de continuïteit van de aanwezige medewerkers. Bij personeelwisselingen is de kans groot, dat er fouten gemaakt worden.

Bovendien moeten de leerkrachten goed op de hoogte zijn van risico’s, contra-indicaties en complicaties en dient er een arts oproepbaar te zijn, die binnen korte tijd aanwezig kan zijn op school. Daarnaast moet de afweging gemaakt worden, of het zelf uitvoeren van de afgeleide medische handeling door de leerkracht de zorg voor de overige kinderen niet belemmert.

Altijd geldt dat als de leerkracht zich, ondanks instructie, niet deskundig genoeg acht om de handeling te verrichten, zij de handeling ook niet moet uitvoeren. De medewerker blijft altijd (mede) aansprakelijk als er iets fout gaat.

In de praktijk betekent dit dat een leerkracht niet snel zal overgaan tot daadwerkelijk uitvoeren van deze handelingen. Toch hoeft dat niet te betekenen, dat kinderen waarbij 'afgeleide medische handelingen' verricht moeten worden in de tijd, dat zij op school aanwezig zijn, niet toegelaten kunnen worden. Wanneer goede afspraken gemaakt kunnen worden met plaatselijke medici, paramedici of thuiszorgorganisaties (waarbij deze bevoegde en bekwame beroepskrachten de bovengenoemde handelingen komen verrichten op school), kan een kind mogelijk toch worden toegelaten.

### **5.3. Categorie 3: Eenvoudige handelingen**

Hierbij gaat het om de 'huis-, tuin-, en keukenhandelingen', zoals verzorgen van schaafwondjes, verwijderen van pleisters en het toedienen van medicijnen anders dan injecties. Dit zijn handelingen, die in principe zonder problemen door leerkrachten uitgevoerd kunnen worden.

Wel dient men de instructies op te volgen omtrent de wijze van handelen (zoals het toedienen van medicijnen en handelingen volgens EHBO-regels).

## 6. Stroomschema

	Actie	Wanneer	Wie
1.	Verzoek om medicijnen toe te dienen of (toegestane) medische handelingen te verrichten		Ouders/verzorgers
2.	Beoordelen of aan het verzoek kan worden tegemoet gekomen conform het protocol	Meteen na het verzoek	Groepsleerkracht i.o.m. directie
3.	Indien de beoordeling negatief uitvalt de ouders/verzorgers duidelijk met redenen omkleed in kennis stellen van het besluit	z.s.m.	Directie
4.	Indien de beoordeling positief uitvalt het formulier "overeenkomst gebruik medicijnen" nauwkeurig invullen	Meteen na het besluit	Groepsleerkracht i.o.m. directie
5.	Ouders/verzorgers verklaren zich akkoord door het formulier te ondertekenen	z.s.m.	Ouders/verzorgers
6.	De ouders/verzorgers instrueren de betrokken leerkrachten	z.s.m.	Groepsleerkracht en ouders/verzorgers
7.	Toedienen medicijnen of uitvoeren handelingen kan conform de afspraken geschieden	Indien voorgaande punten zijn uitgevoerd	Groepsleerkracht
8.	Elke dag wordt door de leerkracht en de ouders/verzorgers het gebruik van medicijnen of het ondergaan van handelingen afgeparafeerd op de "lijst medicijngebruik"	Dagelijks bij toediening en vertrek <b>is dit haalbaar?</b>	Groepsleerkracht en ouders/verzorgers
9.	Alle documenten, verband houdend met het verzoek worden bewaard in het leerlingdossier		Groepsleerkracht



## Bijlage 1: Overeenkomst gebruik geneesmiddelen

1. Hierbij geeft (naam ouder/verzorger) .....  
ouder/verzorger van (naam kind) .....  
toestemming om zijn / haar tijdens het verblijf op basisschool de Albatros het  
hierna genoemde geneesmiddel/zelfzorgmiddel toe te dienen bij het hierboven  
genoemde kind. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt toegediend conform  
het doktersvoorschrift – zie etiket van de verpakking -, dan wel het verzoek  
van de ouders/verzorgers (zelfzorgmedicatie).
2. Naam geneesmiddel/zelfzorgmiddel .....
3. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt verstrekt op voorschrift van:
  - Naam en telefoonnummer behandelend arts .....
  - Naam en telefoonnummer apotheek .....
  - Op aanwijzing van ouder/verzorger zelf
4. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel dient te worden verstrekt van  
..... (begindatum) tot .....(einddatum)
5. Dosering .....
6. Tijdstip .....
- Bijzondere aanwijzingen .....
- .....
- .....
7. Wijze van toediening
  - Mond
  - Neus
  - Oog
  - Oor
  - Huid
  - Anders, nl.....
8. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel zal worden toegediend door  
..... (naam leerkracht)
9. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel dient bewaard te worden op de volgende  
plaats .....
10. Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel is houdbaar tot en met .....
11. Evaluatie van toediening is (datum) .....
12. De school kan bij twijfel of onduidelijkheid zelf contact opnemen met de  
behandelend arts en/of apotheker.

13. De school is niet aansprakelijk voor de eventuele bijwerkingen, die kunnen optreden als gevolg van het door haar personeel toegediende geneesmiddel/zelfzorgmiddel.

Voor akkoord,

Goor, ..... (datum)

Naam ouder/verzorger .....  
Handtekening ouder/verzorger

Namens de school:

Naam directielid.....  
Handtekening directielid